

פרק שמות

קחו שער עידים לחטא ועגל וככש בני שנה תמים לועלה (ט, ג)

בתורת כהנים על פסוק זה נכתב: "מה ראו ישראל להביא יותר מהרן? אלא אמר להם יש בידכם בתילה ויש בידכם בסוף; יש בידכם בתילה שנאמר וישחטו שער עידים (נאמר במכירת יוסף), ויש בידכם בסוף שנאמר עשו להם עגל מסיכה (חטא העגל). יבא שער עידים ויכפר על מעשה העגל", והשאלה המתבקשת והעולה מדברי המדרש היא מדוע יש לכפר על מכירת יוסף יחד עם הכפירה על מעשה העגל - כיצד שני דברים אלו קשורים?

כתב במדרשי אחוי יוסף בעפסו על יוסף משומם שראו בנבואה שעתיד לצאת ממן רבעם בן נבט שהעמיד עגלי זהב להחטא את ישראל, והם רצוי להרגו בשבייל שלא יצא ממן רבעם ולא יחטאו ישראל. אם כן, עד שבני ישראל לא חטאו בעבודה זרה יכולו לתרץ את התירוץ הב"ל, אבל אחרי שחטאו בעגל הרי הם עצם כבר עובדי עבודה זרה, ולכן עתה היו צריכים כפירה על מכירת יוסף (הגחות מהר"ד).

על דרך זו אפשר לומר עוד, שהאהים נימקו את מכירת יוסף בכך שיווסף לא היה מוכיחם אלא ישר הולך לספר לabeiיהם והחשיבו זאת כלשון הרע. והנה, בעת מעשה העגל בא חור והוכיח את בני ישראל והרגוהו. מילא ברור שבני ישראל לא היו מוכנים לקבל תוכחה, ועתה בטל הנימוק בגללו מכרו את יוסף, ולכן נדרשו לכפר על מעשה העגל.